

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

Padalci v Lescah — Na letališču v Lescah je bilo konec tedna republiško padalsko prvenstvo. Po pričakovanju so imeli največ uspeha tekmovalci iz Lesc. Naduse pomembno in skrbno opravilo padalca je zlaganje padala. Fantje na sliki so vešči tega posla. Več o prvenstvu na 10. strani — Foto: F. Perdan

Končana je poletna šola slovenskega jezika v Kranju Odločilen prispevek k slovenskemu samospoznavanju

50 slušateljev iz 13 držav, kjer živijo slovenski izseljenci in zdomci, je v petek sklenilo šolanje v poletni šoli slovenskega jezika v Kranju — Na sklepnem sprejemu v hotelu Kokra na Brdu so jim podelili potrdilo o končanem šolanju, pesmarice in slovenske knjige v spomin na prebivanje v domovini staršev.

Kranj — V petek se je v Kranju končala četrta poletna šola slovenskega jezika za otroke slovenskih izseljencev, zdomcev in zamejcev, ki ga prirejajo Slovenska izseljenska matica, Filozofska fakulteta in kranjska Srednja šola pedagoške

smeri. Udeležilo se je 50 slušateljev iz 13 držav, največ iz Združenih držav Amerike in Kanade, prišli pa so tudi iz Venezuele, Francije, Velike Britanije, Grčije, Italije, Švedske, Nizozemske, Zvezne republike Nemčije, Avstrije, Italije in Japonske. V

mesecu dni so se naučili osnov slovenskega jezika, se bolj ali manj uspešno spopadali s spoli, skloni, dvojino in drugimi zankami slovenskega jezika in hkrati prisluhnili utripu naše dežele.

Letošnja poletna šola slovenščine ni bil zgolj pouk, temveč so program izpopolnili tudi z nekaj privlačnimi ustvarjalnimi dejavnostmi. Večerni razgovori o slovenskem šolskem sistemu in jugoslovanski družbeni ureditvi so že tradicija, prav tako srečanja s pesniki (letos jih je obiskal Lojze Kovačič); bivanje v kranjskem dijaškem domu so jim tokrat organizatorji popestrili še s koncerti (srečali so se z Janijem Kovačičem), letos prvič pa so družno s petimi lektorji zasnovali glasilo Korenine. List je verna kronika bivanja mladih potomcev slovenskih izseljencev v svoji drugi domovini. Neveščemu uredništvu je pri delu pomagal mentor Miha Mohor.

Ko so jim ob slovesu na Brdu organizatorji podelili potrdila o šolanju v poletni šoli slovenskega jezika pa slovenske knjige in pesmarice, ki jih bodo v domovini še kdaj spomnile na slovenske besede in pesmi, so jim za popotnico izrazili željo po nadaljnjem spoznavanju Slovenije, njene kulture in govornice. Smisel njihovega prihoda je bilo samospoznavanje slovenske identitete, to naj jim pomaga utrditi vez z domovino staršev in jih spodbuditi, da postanejo nosilci slovenske kulture v okoljih, kjer živijo.

D. Z. Žlebir

V četrtek praznik graničarjev

V četrtek, 15. avgusta, praznujejo naši graničarji. Tega dne leta 1944 je bil ustanovljen Korpus narodne obrambe Jugoslavije, predhodnik današnjih graničarskih enot. Tem skromnim in prizadevnim fantom, hrabrim čuvarjem naših meja, namenjamo reportažo na 8. strani. Graničarjem ob tej priložnosti naše čestitke!

V SREDIŠČU POZORNOSTI

Draga jesen

Po vročem poletju ni ravno malo takih, ki jih skrbi, kako bodo prebili jesen. V vročini so podivjale tudi cene in nič ni videti, da bi jih jesenski hlad kaj umiril. Že dosežanje podražitve so mnogim razbile iluzije o morebitnih jesenskih prihrankih, pa z njimi val podražitev najbrž še ni šel mimo. Najteže je bilo sprejeti vesti o dražjem kruhu, moki, olju, sladkorju, brez osnovnih živil namreč nihče ne more. Malo manj boleče je odjeknila podražitev mesa, saj si ga revnejši že davno ne privoščijo več in dodatna podražitev se jih vse manj tiče. Le če si bodo hoteli privoščiti jesensko polovico prašička za v skrinjo, bo njihovem proračunu trda predla. Da je dražji premog, so že občutili tisti, ki so ga naročili za to zimo, pa tudi stanovalce blokov je »razveselil« nov znesek na položnici. Dražja elektrika je bila zgolj logično nadaljevanje serije podražitev, višje cene prevozov novo dejanje.

Nekajodstotni porast življenjskih stroškov najbolj občutijo že doslej najbolj ogroženi sloji prebivalstva, upokojenci z nizkimi pokojninami in delavci iz tovarn, kjer izplačujejo najnižje osebne dohodke. Kako bodo le-ti živeli ob novih podražitvah, kako bodo ob višjih mesečnih računih za bivanje zmogli dražjo hrano, kako se bodo na jesen oblekli? Bo morda vse več primerov, o kakršnem smo nedavno slišali v oddaji sarajevske televizije, o stotih Sarajevčanih, ki so že poldrugo leto v temi, ker ne morejo plačati elektrike? Te, na prejšnje stoletje spominjajoče razmere niso nikakršna eksotika. Kot kaže, postajajo vse bolj vsakdanji dokaz, da si nekateri ljudje le z delom ne morejo zagotoviti socialne varnosti. Za soočenje s podobnimi mejnimi primeri nam ni treba do Sarajeva, saj smo jih do nedavna imeli prav pred domačim pragom. Niti leto dni ni od tega, kar so delavci Iskre Telematike dobivali tako nizke osebne dohodke, da z njimi niso zmogli stroškov bivanja na Planini. Tem gre zdaj nekoliko bolje, prav gotovo pa niso redki ljudje, ki z delom enega meseca najprej poravnajo stroške bivanja, za hrano pa jim ob koncu meseca že zmanjkuje. Najteže je onim z dohodkom ali pokojnino kot edinima viroma preživljanja. Res je, da mnogim pomagajo prebiti različne socialne pomoči, a ob valu podražitev bi bile slednje potrebne novim in novim upravičencem.

D. Z. Žlebir

Na Bledu rušijo vse rekorde

Bled je poln kot še nikoli. Ne le hoteli, tudi zasebne turistične sobe. Lani so imeli v vrhu sezone le dva dni več kot 4 tisoč gostov, letos se ta številka vleče že 25 dni zapored. Minuli petek je bila najvišja, saj so našli kar 4.729 gostov. Tudi zasebne turistične sobe so letos polne, v njih je dnevno okoli 1.100 gostov. Toliko je seveda prijavljenih, verjetno pa se še dogaja, da lastniki kakšnega skrijejo. Vsekakor pa se jim to ne splača več. Davčna politika je namreč postala zanje zelo ugodna, plačajo le 6 odstotkov davka od skupnega prometa. Pri neprijavljenih gostih, večinoma so to seveda tuji, pa je tveganje po novem veliko. Kazen za neprijavljenega tujega gosta znaša 30 tisoč dinarjev, kar je pri neprijavljeni tuji družini že dokajšnja kazen, ki odtehta davek. Splača se torej ne več, motiv za neprijavljanje gostov je lahko le še deviza, ki jo pobaše v žep.

Družbeni plan razgrnjen

Radovljica — Osnutek družbenega plana radovljiške občine za obdobje 1986—2000 je v javni razpravi, h kateri naj bi pripomogla njegova javna razgrnitev, posebej grafičnih prilog. Načrt je razgrnjen v avli skupščine občine v Radovljici, v prostorih krajevne skupnosti Bled in v prostorih doma Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici. Razgrnjen bo do 20. septembra, na podlagi pripomb in predlogov iz javne razprave pa ga bo občinska skupščina obravnavala 13. novembra.

Jutri izredna številka Gorenjskega glasa

Vsa gorenjska gospodinjstva, nad 60.000 jih je, bodo jutri brezplačno prejela izredno številko Gorenjskega glasa. Je predvsem sejemska obarvana, saj je te dni v Kranju 35. jubilejni Gorenjski sejem.

Razen tega boste lahko v tej številki prebrali marsikaj zanimivega o Gorenjskem glasu, najbolj branem časopisu na Gorenjskem. Marsikaj koristnega o nas in o prednostih, če postanete naročnik, boste izvedeli. V izredni številki je objavljena naročilnica za naš časopis. Kdor se bo naročil, bo sodeloval v privlačnem nagradnem žrebanju.

Radi bi vas tudi opozorili, da ima Gorenjski glas na kranjskem sejmu poseben prostor, kjer se lahko naročite na časopis, oddaste mali oglas ali drugo sporočilo in poveste, kaj vam je v časopisu všeč in kaj vas moti!

MOJ GLAS

Avtomobilist prehitel »v škarje« — veriga trčenj — Brezglavo prehitvanje »v škarje« je zakrivilo prometno nezgodo, ki se je v soboto, 10. avgusta, pripetila na magistralni cesti med Radovljico in Podvinom. Voznik osebnega avtomobila nemške registracije Germann Weichenrieder je prehitel v koloni, tedaj pa je nasproti pripeljal voznik Hans Schafer z avtomobilom nemške registracije. Da ne bi prišlo do trčenja, je Schafer začel zavirati. Tedaj se je vanj zaletel tovornjak, ki ga je za njim pripeljal 20-letni Arem Idrizi z Jesenic. Medtem je povzročitelj trčenja Weichenrieder srečno izpeljal iz »škarj«, tovornjak pa je zaneslo na drugo stran ceste, kjer je trčil še v prvi avto v koloni, tega je vozil nemški državljani Herbert Scherlinzky. Povzročitelj je po trčenju odpeljal, vendar so ga v slabi uri izsledili. Zaradi prometne nezgode, v kateri je nastalo za 6.650.000 dinarjev škode, je bil dve uri oviran promet na magistralni cesti. (dž) — Foto: F. Perdan

MEDNARODNI 35. GORENJSKI SEJEM

kranj, 9. — 19. 8. '85

- velika izbira blaga po sejmskih cenah
- kmetijska mehanizacija
- bogat večerni zabavni program
- gostinske posebnosti: žar, raženj, morske ribe, domače vino
- bančne in špeditorske storitve

Seno sušijo kar na seniku

Pri Povšinovih na Selu pri Ribnem sena ne spravljajo več v kozolec, temveč na pol suho krmo pospravijo kar na senik, kjer jo do kraja posušijo s pomočjo posebne naprave, ki uporablja sončno energijo — Naprava dobro dela, odpadlo je veliko ročnega dela, le draga je bila

Naprava dobro suši, posušila pa nam je tudi denarnico, je dodala Mici Povšinova.

keje upre. Zrak se segreje, kot se, denimo, segreje v avtu, ki stoji na soncu. Močan ventilator nato segreje zrak potegne iz zbiralnika po kanalu pod krmo, ki je naložena na mrežah. Topel zrak jo suši od spodaj navzgor. Pri tem ni nobene prekladanja, nobene ročnega dela, le nekaj pritiskov na gumb in malce pazljivosti. Če pade dež in je streha mokra, je treba napravo ustaviti, da ne bi vlekla vlage v seno. Tedaj Povšin odpre vrata na obeh straneh senika, da se krma zrači, da se ne pregreje. Ponoči pa jo lahko hladi tudi naprava sama, saj je pod streho mrzel zrak.

S takšno napravo posušeno seno je boljše, saj se ne lomi in drobi, kakor je to pri prekladanju v kozolec in iz njega.

Manj dela imajo poslej Povšinovi na travnikih, saj na senik s traktorjem pripeljejo že na pol suho krmo. Ni jim treba čakati na nekajdnevno lepo vreme. Nobene ročnega dela pa nimajo pri sušenju sena na seniku. Ko ga pripeljejo tja, ostane tam, pozimi se skozi odprino vsipa v hlev, saj imajo senik nad njim.

Nobena reč se takoj ne splača, koristi prinese kasneje, naprava za sušenje sena pomeni vlaganje v delo, saj z njo odpade vse ročno delo okrog kozolca, pravi Franc Soklič, Povšin po domače.

Povšin naprave za sušenje sena še ni avtomatiziral. Tudi to je namreč moč narediti. Ko je temperatura pravšnja ali ko vlažna tipala zaznajo, da krma še potrebuje vroč zrak, se naprava vključi sama. No, potem sam nimaš nobene kontrole več, pravi Povšin, včasih je le treba pogledat, kaj se dogaja s senom.

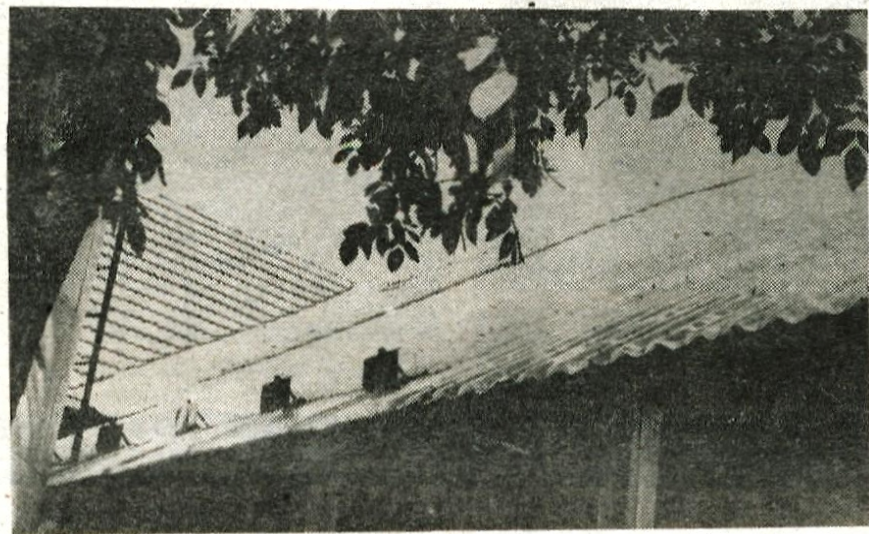
K namestitvi naprave za sušenje sena so Povšina nagovorili predstavniki raziskovalne skupnosti radovljiške občine, ki je prispevala 80 tisoč dinarjev, pri načrtih in nakupih nekaj potrebnega materiala je pomagala tudi Kmetijska zadruga Bled, kjer je Povšin kooperant — preskrbeli so mu valovite plastične plošče za streho po ugodnejši ceni.

Nekaj pomoči je torej bilo, vendar so bili stroški naprave kljub temu dokajšnji. Material je danes pač drag. Povšin pa ga je porabil veliko, saj je moral topel zrak po kanalih speljati do senika. Če bi gradil nov hlev in pri tem nameščal napravo, bi bila seveda cenejša, saj ne bi bilo treba zamenjati strehe, postaviti kanalov.

Izračunal je, da ga je naprava veljala 850 tisoč dinarjev, v kar seveda ni vštet njegovo delo. Toliko so znesli računi za material in 360 delovnih ur, ki so jih opravili tesarji in mizarji. Za ponazoritev povejmo, da je ventilator kot srce naprave veljal 300 tisoč dinarjev.

Toda konec dober, vse dobro. Denar bo hitro pozabljen, naprava pa dobro dela.

M. Volčjak

Sončne žarke na južni strani strehe zbirajo prozorne plastične plošče, pod njimi so s črno barvo prevlečene iverne plošče, da se sonce močneje upre.

Med prvimi so si 35. mednarodni gorenjski sejem ogledali v spremstvu direktorja Gorenjskega sejma Franca Ekarja (skrajno desno) Boris Bavdek (skrajno levo), sekretar medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko, ki je sejem tudi odprl, ter Janez Bohorič (drugi z leve), podpredsednik slovenskega izvršnega sveta, in Marko Bulca (drugi z desne), predsednik Gospodarske zbornice Slovenije. — Foto: F. Perdan

V petek odprli 35. mednarodni gorenjski sejem

Tržnica in zabavišče

588 domačih in 76 tujih razstavljalcev — Skladišča so polna: popusti tudi do 30 odstotkov — Ob 35-letnici povojne sejemске dejavnosti priznanje za Gorenjski sejem

Kranj — Za 35. mednarodni gorenjski sejem bi lahko dejali, da je čez dan, od 9. do 19. ure, največja gorenjska (slovenska) tržnica; zvečer, ko se sejemška vrata zapro, pa osrednji veselišni prostor, na katerem se ob igranju znanih gorenjskih in slovenskih ansamblov zabava tudi več tisoč Kranjčanov in okoličanov. Letošnji sejem je največji doslej: na 35 tisoč kvadratnih metrih razstavne površine se predstavlja 588 domačih in 76 tujih razstavljalcev — iz Avstrije, Italije, Zvezne republike Nemčije, Švice in Danske. Za dobro sosedsko in maloobmejno sodelovanje je še zlasti pomembna prisotnost koroške gospodarske zbornice, zveze slovenskih zadrug na Koroškem ter njenih članic. Posebej se predstavlja tudi tovarna povišča Lipa iz Ajdovščine, ki je s svojimi izdelki v celoti zapolnila razstavišče C v novi večnamenski dvorani.

Sejem se ni izneveril tradiciji in je tako kot pred petindesetimi leti namenjen predvsem prodaji blaga za široko porabo. Na sejemski tržnici ponujajo oblačila in obutev, pohištvo, izdelke bele tehnike, kmetijske in gozdarske stroje, akustične aparate, avtomobile, motorje in kolesa, gradbeni material, obrtne izdelke... Nekateri proizvajalci so zaradi precejšnjih zalog blaga v skladiščih znižali cene tudi za 30 odstotkov.

Sejem je v petek ob navzočnosti

Marka Bulca, predsednika Gospodarske zbornice Slovenije, Janeza Bohoriča, podpredsednika slovenskega izvršnega sveta, in drugih predstavnikov družbenopolitičnega življenja Gorenjske in Slovenije odprl Boris Bavdek, sekretar medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko. Poudaril je, da poslovno-prireditveni center Gorenjski sejem uspešno nadaljuje večstoletno sejemsko tradicijo Kranja. Z odkupom dodatnih zemljišč, ureditvijo zunanjega razstavišča, z dokončanjem gradbenih in instalacijskih del v stari dvorani, z odstranitvijo lesenih barak in z namestitvijo strehe v gostinsko-zabaviščnem delu sejmišča je izboljšal možnosti za izvedbo sejemskih in vseh ostalih prireditvev. V naslednjih letih bo skušal nabaviti dodatno opremo za večnamensko dvorano, zaposliti nove ljudi za dela, ki jih zdaj za sejem opravljajo kooperantje, ter na sejem privabiti še večje število tujih razstavljalcev.

Poslovno-prireditveni center Gorenjski sejem je ob 35-letnici povojne sejemске dejavnosti prejel priznanje Medobčinske gospodarske zbornice za Gorenjsko za uspešno gospodarjenje in usmerjanje sejemskih prireditvev. Priznanje je predal podpredsednik MGZ za Gorenjsko Martin Šketa, v imenu Gorenjskega sejma pa ga je prevzel direktor Franc Ekar.

C. Zaplotnik

Zanimivi tudi za Koroško

Splošno gradbeno podjetje Tržič je na avstrijskem Koroškem, v Kotmari vasi in v Globasnici, zgradilo že dve večji poslovni zgradbi, tretje se pa loteva v Železni Kapli

Tržič — Za naše gospodarstvo je zanimiv vsak izvoz, kajti skoraj vsakega je težko doseči, posebej zanimiv pa je prodor gradbenikov na tuj trg, saj je zunaj tovrstna konkurenca še izredno huda. Zato je še Tržič, ki je letos opravilo že dve večji gradnji na Koroškem, prav zdaj gre za tipse objekte, ki združujejo pod eno streho zadržano trgovino, skladišče in banko. Prvi tak objekt, ki ga je naročila Slovenska zadruga zveza v Celovcu v sodelovanju z našo Gospodarsko zbornico v Celovcu, vse gre prek sejemске menjave, so zgradili v Kotmari vasi. Pravi gradnja ga dokončujejo v Globasnici, vse pa je že pripravljeno za trez gradnjo v Železni Kapli. Objekt je tipski. Vse potrebno pripravijo delajo skupno Trimmo Trebnje, Siporeks Zagorje, Imko (okna) SGP Tržič, posel pa peljejo prek sozda IMOS, tako da tam oblikujejo in sestavijo. V 40 dneh je zgradba postavljena. Naročnik pripravi temelje in potem napelje še vse instalacije. Objekt v Kotmari vasi, velik okrog 300 m², je stal 1 milijon ASch, objekta v Globasnici in Železni Kapli, ki sta približno še enkrat večja, pabosta stala po 5 milijonov ASch.

Splošno gradbeno podjetje Tržič je uspelo predvsem z zanimivim projektom za take gradnje, s kvaliteto in solidno izdelavo.

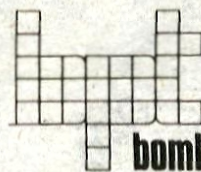
»Sprva je bilo pri naročnikih čutiti nezaupanje,« pove direktor Jakob Štabuc, »pa tudi mi smo delali kar malce s strahom. Ko pa so videli, da gradimo solidno in hitro, so bili zadovoljni. Konkurenca zunaj je naša. Pri našem delu smo ugotovili, da ti nobena še tako velika reklama zunaj nič ne pomaga, če se ne izkažeš s kvalitetnim delom. Cena in kvaliteta, obe sta pomembni.«

Vse kaže tako, da gradnja naših gradbenikov v Železni Kapli ne bo zadnja. Zanje se na Koroškem zanimajo že številni zasebniki.

D. D.

Kaj bo prinesla hitra cesta

Urbanistični inštitut iz Ljubljane bo do 20. oktobra naredil študijo o razvojnih izpopolnitvah poteka gorenjske hitre ceste. Poudarek bo na gospodarskih koristih, ki jih bo prinesla nova cesta. Možnosti bo treba kar najbolje izkoristiti, da kolone vozil ne bodo drvele mimo, temveč se bodo ustavljale na sodobno urejenih postajališčih, bencinskih servisih, v prodajalnah. Študija bo veljala 2 milijona dinarjev, po 600 tisoč dinarjev naj bi prispevali jeseniška in radovljiška občina, 500 tisoč dinarjev kranjska in po 200 tisoč dinarjev tržiška in škofjeloška občina. O tem se odločajo te dni, v Radovljici so zamisel sprejeli, dodali so, da ni treba ponovno presojati, kje bo nova hitra cesta potekala. V radovljiški občini imajo namreč že narejeno študijo o poteku nove hitre ceste od Žirovnice do Črnic, pred leti so jim jo izdelali pri Urbanističnem inštitutu, saj so skušali obvarovati čimveč plodne zemlje. Traso so tako približali oziroma združili s sedanjo gorenjsko magistralno cesto.

100 let

bombažna predilnica in tkalnica | tržič

Na mednarodnem Gorenjskem sejmu v novi hali.

Blejskih koticov sramote je še več

Riklijeva hiša. Malokdo ve, da je imel Rikli tam svoje sončne kopeli, pod kostanji na dvorišču. Kompas skrivnost skriva; kdo bi se hvalil s takšnim poslopjem! Tudi ta je sredi Bleda, tik ob Grajskem kopalnišču.

Počitniški dom Odmor Zrenjanin. Drugo ime propadajočega poslopja je vila Peričnik. Že nekaj let je prazen, zanj ne skrbi nihče. Gostom je na očeh, saj stoji nasproti hotela Golf.

Depandansa hotela Svoboda, prazna in potrebna popravila. Stoji v sagem središču Bleda, njene sobe bi se kako prav prišle, če bi bile urejene kot je treba.

Nedavni članek o propadanju Plemljeve hiše na Bledu, kar smo označili kot blejski kotic sramote, je na Bledu dvignil nemalo prahu. Mnogi se sprašujejo, kako je možno, da propada hiša Josipa Plemlja, matematika svetovnega slovesa, na katerega smo Slovenci lahko upravičeno ponosni. Drugi iščejo rešitev zanjo. Tretji pa pravijo, da je na Bledu takšnih koticov sramote še več.

Odpravili smo se po Bledu in jih nekaj poiskali. Prav za vse, ki smo jih našli, je značilno, da imajo gosposdarje zunaj blejskih in občinskih meja. Na Bledu imajo torej roke zvezane. Laško le opozarjajo in se jezijo.

Blejski kotic sramote, kakor lahko brez zadrege rečemo propadajočim počitniškim domovom in hotelskim depandansam, so takorekoč v posmeh prizadevanjem blejskih turističnih delavcev, ki zadnje čase vse bolj vneto skrbijo za urejenost in čistočo kraja.

Če so se oči domačinov nanje že kar navadile, jih brez dvoma hitro opazijo zvedave oči gostov, ki svoj nos pač vtaknejo tudi tja, kjer ni treba. Pa še kdovekako potruditi se jim ni treba, saj jih lahko uzrejo celo z okna hotela.

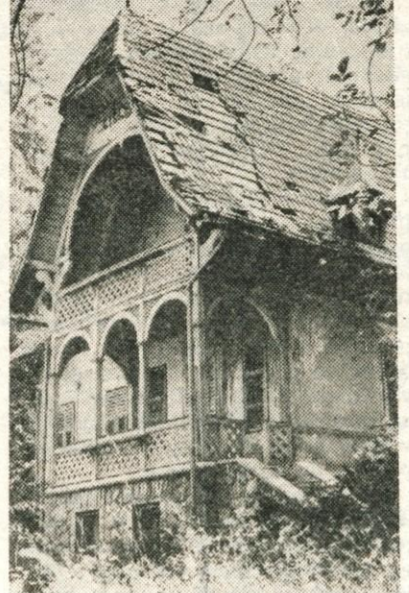
Bled je naš najlepši turistični kraj. Kar prav imajo pikreži, ki pravijo: res je najlepši, toda tudi na Bledu ni vse tako, kot bi moralo biti.

Ločani — Ločanom

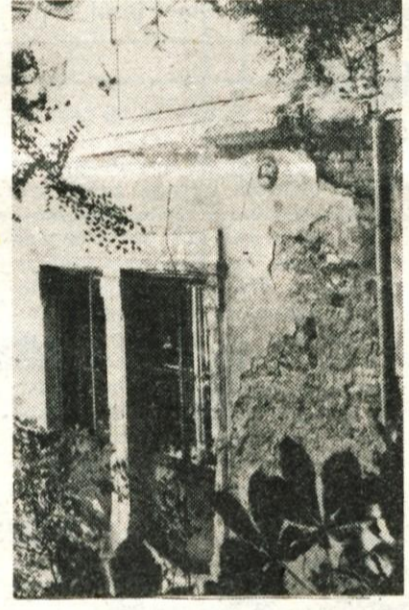
V Škofji Loki so bili pred turistično sezono številni obeti za popestritev kulturno-zabavnega življenja v starem mestnem jedru. Glavne prireditve so sicer že minile, vendar je še primernejša za prireditve, ki jih bodo organizirali v letošnji poletni Loka pogreša. Julijski Ločani so jo poletni večeri so lepo uspeli, za mesec avgust pa se je zbral močnejši organizacijski odbor, sestavljen iz članov Turističnega društva Škofja Loka, tabornikov Odreda svobodnega Kamnitnika in Odbora za pripravo izseljenskega piknika. Zadal so kar zahtevno nalogo: organizacijo zabavno-glasbene kviz prireditve, ki so jo poimenovali Ločani — Ločanom. V njej bodo nastopili skoraj vsi pristni Ločani, kar pa seveda ne pomeni, da ne bo zanimiva tudi »Ne-

»Garažo« podrli

Nedavni članek o propadanju Plemljeve hiše na Bledu ni zbudil le pozornosti, temveč je sprožil tudi prvo dejanje. Dan po objavi so podrli »garažo« na dvorišču, Alenka Plestenjakova pa nam je sporočila, da se je oglasila upokojena učiteljica, ki je pripravljena preseliti se v hišo in skrbeti zanjo. Upajmo torej, da se bo premaknilo in Plemljeva hiša ne bo več v sramoto, temveč v ponos Bledu.

Še bolj klavrna je depandansa počitniškega doma Zrenjanin, ki nosi ime Ciklama. Simbolično, saj stoji na gozdni jasi, streljaj od središča Bleda. Žal pa ta ciklama vene.

V spodnjih prostorih Riklijeve hiše je zasebnik uredil diskoteko. Se dobro, da obiskovalci pridejo ponoči, ko ne vidijo, kako propada zgornji del poslopja.

M. Volčjak

Gorska krajina

Ob slikarski razstavi v počastitev 90-letnice Planinskega vestnika v Škofji Loki in na Bledu

Na pobudo komisije za kulturo in raziskavo zgodovine pri Planinski zvezi Slovenije je loški muzej v Škofji Loki počastil 90-letnico izhajanja Planinskega vestnika z razstavo planinske literature in s slikarsko razstavo na temo **Gorska krajina**. Ker so pregledne razstave na temo gore v podobi bile že večkrat na Slovenskem in tudi že pokazan historičen pregled tovrstnega krajinarstva, je bila pred organizatorjem samo dilema, ali naj se spusti v širše zasnovano razstavo od prvih znanih upodobitev gora na Slovenskem, ali naj se omeji na samo moderno, sodobno upodabljanje planin, ali pa je še kakšna tretja možnost. Po razmišljanju o vseh možnostih je bilo kmalu jasno, da je za prvo varianto razstave možno samo ponavljati že predstavljeno gradivo, oziroma da bi ga bilo mogoče še dopolniti, za kar pa ni bilo na voljo niti ne časa, sredstev in ne strokovnjaka, ki bi bil zmožen v kratkem času to delo postoriti. Enak problem se je nakazoval, če bi hoteli predstaviti vse sodobne slikarje iz Slovenije, ki se še danes ukvarjajo s planinsko ali gorsko motiviko. Tako smo se odločili, da prikazemo, ker imamo pač v Škofji Loki dovolj slikarjev, njihovo zanimanje za planinsko podobo in loškimi slikarjem smo pridali še nekatere avtorje z Gorenjske. Tako je nastala razstava, ki nam v svojem sporočilu pokaže zanimivo pojmovanje in gledanje na slovenske planine. Še vedno ostaja pogled v večini primerov uperjen samo od daleč na zasnežene vršace in le redki slikarji se podajajo v osrčje gora. Za vse slikarje je še vedno značilen realizem od romantičnega pogleda vse do hiperrealizma (Florjančič) od postimpresionističnih odmevov (Adamič, Logonder) do ekspresivnih odnosov ter celo do fauvističnih barvnih spopadov (Polajnar) in do simbolizma (Ravnik).

Med tistimi, ki se previdno bližajo osrčju gora, je **Jaka Torkar** zanimiv zaradi pogledov iz ozkih gorskih dolin na stene in vrhove in zato, ker skuša motiv tudi topografsko verno upodobiti s svojo znano virtuoznostjo. **Franc Novinc** je svoje izkušnje prinesel iz osrčja Himalaje, kar je posebnost na tej razstavi, ki jo je slikar še stopnjeval z izjemno hladnotonsko ovrednotenim poudarkom ledenega in mrzlega tamkajšnjega gorstva. Še najbolj in neposredno se

je goram približala **Mirna Pavlovec** s svojo sliko Strah pod steno, ki s svojimi mračnimi sivinami in črnimi ekspresivno poudarja veličino gorskega sveta in človekov strah pred neznanim. V to vrsto slikarjev moramo dodati še **Hermana Gvardjančiča**, ki ostaja pri svojem načinu slikanja in čeprav se posebej ne ukvarja z gorsko krajino, sta razstavljeni deli tisti, ki bi lahko pomenili negov poseben in nasploh poseben odnos do te motivike, kajti v krajini ohranja samo tenje obrisov gora na obzorju kot svetlečo cezuro horizonta, ki mu pomeni črto spopada med sivino in črmino. Ob ploskovitost Gvardjančičevih slik lahko postavimo Albina Polajnarja, ki poglablja v gorski motiviki ekspresionistično vzušje in s fauvistično barvitostjo ustvarja pravo dramo spopadanja med resničnostnimi danostmi v naravi in svobodo ustvarjalnega postopka, ki ga omogoča barva.

Pavle Florjančič z ostim pogledom hiperrealista izvabi mogočen videz tudi vrhovom predgorja in njegov Ratitovec je gora, ki obvladuje Selško dolino na poseben način, ki je dan samo slikarju in ga noben fotografski posnetek ne more povzeti. Blizu mu je **Janez Hafner**, ki pa ustvarja s širokimi potezami čopiča in iz širokih barvnih lis sestavlja krajino polno presenetljivih dognanj. **Simon Mlakar** pa je s svojimi nekolikant humorno naslikanimi kravami pred vrhovi gora na obrobju nekega simbolizma nove vrste, ki ga bo potrebno še doumeti.

Vsak na svoj način se soočajo s planinami tudi akvarelisti in risarji: **Melita Vovk** ne more zatajiti svojega humorja in risarske posebnosti, **Gorazd Sotler** je v letošnji slikarski koloniji Donit v Martuljku spoznal gore in jih z lapidarnimi potezami čopiča v akvarelu mojstrsko poenostavil, **Marjan Prevodnik** je svoje iskanje izrazil v temni risbi z barvnimi svinčniki. **Ive Šubič** pa je v svojih najnovejših slikah odkril z vrhov hribov nad Poljansko dolino povsem nove poglede na zasnežene planine. S starejšo sliko partizana, ki lebdi nad gorsko pokrajino, pa se je oddolžil vsem gornikom in partizanom, ki so bili boje na Stolu in drugod in ki so razvili zastavo svobode na Triglavu, simbolu naše domovine.

Andrej Pavlovec

Nova številka jeseniških Listov

Novo, 64. po vrsti oziroma drugo letošnji številko Listov, literarno-publicistično prilogo Železarja, začne urednik Joža Varl s priložnostnim zapisom ob 50-letnici stavke jeseniških kovinarjev, v katerem namenja največ pozornosti delovanju predvojnih delavskih kulturnih društev Svoboda in Enakost. Franc Konobelj-Slovenko se v sestavku Gornjesavska dolina osvobodjena spominja majskih dni 1945 na Jesenicah in v okolici. Literarni zgodovinar Emil Cesar objavlja odlomek iz knjige Boj brez puške, za katero je letos prejel nagrado vstaje slovenskega naroda. Pripoveduje nam o delovanju satiričnega gledališča Veseli teater, ki sta ga ustanovila Božo Podkrajšek in Tone Čufar in v katerem so nastopili igralci, ki so ob nemški okupaciji Maribora pobegnili v Ljubljano. Janez Metec piše o razvoju kolonizacije in železarstva v jeseniški okolici v visokem srednjem veku, Tone Konobelj pa o telovadni dejavnosti na Jesenicah do druge svetovne vojne. Dobrodošlo poletno osvežitev pa pomeni odlomek iz knjige Olikani Slovenec, ki jo je že davnega 1868. leta na svetlo dal Ivan Vesel, natisnila pa tiskarna Jožefa Blaznika v Ljubljani.

Sodelovanje Trbovelj in Jesenic

Jesenice — Ob občinskem prazniku so v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah s krajšim klavirskim recitalom Urške Rebernik, učenke jeseniške glasbene šole, odprli skupinsko razstavo slik članov likovnega kluba RELIK DPD Svoboda — center Trbovlje in likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Predstavilo se je 25 slikarjev s 44 slikami v različnih slikarskih tehnikah.

Mesti Trbovlje in Jesenice sodelujeta na kulturnem področju že več kot 60 let. Posebno v letih po vojni se je to sodelovanje krepilo. Srečanjem godbenikov, pevskih zborov in gledaliških skupin se je pred dobrimi dvajsetimi leti pridružilo tudi sodelovanje med likovnimi ustvarjalci obeh revirjev, ki so pred dvema letoma tudi podpisali listino o pobratenju. Tako vsako leto izmenjujejo slikarske razstave. Pobrateni pa sta tudi obe občini.

Med literarnimi prispevki je vsakakor vredno prebrati prozni zapis Ane Staze Id marčevih se boj, samogovor dekleta, ki lebdi na breznom samomora. Prozo objavlja tudi Edo Torkar, in sicer črtico Vsi neosvojeni vrhovi: Porezen iz rokopisa za knjigo planinskih spisov Orli letijo sami.

Največ je seveda pesmi, prevrednih in izvernih. S prevodi v slovenščino sta predstavljena dva sodobna jugoslovanska avtorja: Anđelko Vuletić iz BiH s tremi pesmimi iz zbirke Kad budem velik kao mrav (Ko bom velik kot mravlja), ki je bila leta 1977 nagrajena z nagrado Branko Miljković kot najboljša pesniška zbirka na srbohrvatskem jezikovnem področju, in mladi pesnik s Kosova Abrashi Diamant. Prvega je prevajal Edo Torkar, drugega pa Valentin Cundrič.

Vse pozornosti so vredne tudi pesmi iz nedavno izdane zbirke Rdeča Breča Mihaela Cenca. Ker je zbirka izšla v nizki nakladi 120 izvodov, je ponatis v Listih več kot upravičen, še zlasti zato, ker so pesmi (ali vsaj večina od njih) kratko in malo — dobre.

Tudi pri Marjanu Čufarju in Sonji Korantar gre za ponatise iz samozaložb. Pesmi S. Korantarjeve iz zbirke Levja vrata nam skuša približati njen mentor Valentin Cundrič v spremnem zapisu Vrata svetovne resnice. S poezijo se predstavljajo še Miha Klinar, Igor Pustovrh, Benjamin Gracer, Valerija Čučnik, Milan Strmec, Valentin Cundrič, in Marinka Uršič. Objavljeni sta tudi dve pesmi neznanega zapornika v Begunjah, napisani 20. in 21. aprila 1942.

Seveda pa tudi tokrat niso izostali prispevki iz literarne mape učencev priznanske osnovne šole pod prizadevnim mentorstvom Benjamina Gracerja.

D. S.

E. T.

Kako se domačini na Dovjem in v Mojstrani spominjajo Jakoba Aljaža

»Aljaž je s palico rešil vse vaše spore«

Dovški župnik Jakob Aljaž živi v spominih domačinov kot dober, plemenit mož — Ljudi je venomer učil in jim svetoval — Daljnogled je pritrtil na okno, da je sleherni trenutek lahko pogledal na Triglav

DOVJE-MOJSTRANA — Spomin na dovškega župnika Jakoba Aljaža je tako na Dovjem kot v Mojstrani med starejšimi domačini še vedno živ. Izredno radi se ga spominjajo, o njem so veliko slišali in se z njim kot otroci srečevali. Ko jih povprašajo, kakšen je bil Jakob Aljaž, ti na široko odprejo vrata, obraz pa se jim spremeni v prijazen nasmeh, kajti spomin na Aljaža je več kot prijazen.

Jakob Aljaž v narodni noši, ko je šel na obisk na Dunaj. Ta slika visi v številnih mojstranskih domačijah

»Povsod je bil domač«

»Jakob Aljaž je bil navdušen planinec,« pravi danes 82-letni Janez Jakelj-Klančnik z Dovjega, »če si mu le Triglav spomnil, ti je bil odpuščen sleherni greh ali pobalinstvo, ki smo ga uganjali nekdanji mladi fantje. V sleherni hiši je bil nad vse dobrodošel, domač, vsak vaški spor je nemudoma rešil. Na Dovjem in v Mojstrani ni bilo treba nobenega sodnika, Aljaž je s palico prihitel k sprtima mejašema, jo dvignil in tako je bil spor rešen. 42 let je bil na Dovjem, sedemletni deček sem bil tedaj, in spominjam se dneva, ko je umrl. Bila je huda ura, neusmiljeno je deževalo, tako da smo morali dvakrat na pokopališče.«

Jakob Aljaž je bil mož na mestu, dober in priljubljen človek.«

»Kar z notami nas je po glavi«

»V šoli nas je učil verouk, a je pri pouku pripovedoval vse mogoče stvari, najraje pa o svojih in naših planinah,« pravi Ana Šuštar-Tilešova iz Mojstrane. »Včasih je bil resen, včasih smo se mu od srca nasmejali. Vedno je hodil v razred s škornji in nemalokrat je imel kar odpete, nam pa se je vse tako smešno zdelo. Če je kdo izostal, ga je Aljaž vprašal: »te shodu včera,« in ko je dobil odgovor: vodo sem mogla nositi, je bilo zamudniku vse odpuščeno. Dober človek je bil ...

Jelca Klančnik

Dekleta smo pele pri njegovem zboru, večkrat nas je petja učila njegova nečakinja Micka. Če je zaslislal, da nismo kaj preveč ubrani, je stopil noter in nas je kar z notami okrcal po glavi. Tudi nečakinji ni prizanesel: kako pa jih učiš, punca neumna.

Spomnim se ga, kako je na priznici pripovedoval žalostne zgodbe in včasih jih je tako sam občutil, da je zraven kar zajokal. Zgodilo se je tudi, da je utrujen od svojih planinskih poti tudi zakinkal. V našo hišo je prišel večkrat, bilo nas je enajst otrok, in očetu je venomer prigovarjal: daj Miha študirat, daj Janeza študirat. A bilo je težko. Ljudi je vedno učil in jim svetoval: okna odpirajte, da ne bo zatoхло.

Dober fant je bil, Jakob Aljaž. Še zdaj pomnim pesem, ki jo je sam napisal in ki smo jo vedno ob koncu zapeli: cerkvice vrh gora / cerkvice bela / vsak dan pozdravlja te duša vesela / .«

»Krepce« nam je nosil

»Aljaža se spominjam kot veselga, živahnega, dobrega človeka,« pravi Minka Smolejeva-Grabnarjeva z Belce. »Kar si je »naprej vzel«, je vedno tudi dosegel. Pravil nam je, kako je na Dunaju za inženirja študiral in domov pisal, da bi

Janez Jakelj-Klančnik

rad nove škornje. A mu jih niso mogli kupiti, zato je z Dunaja prišel domov. Kadar se je vrnil s potovanja, nam je, pevkam, vedno kaj prinesel. Veseli smo bili predvsem »krepcev«, majhnih nožkov, ki so danes na ogled tudi v Triglavskem muzeju.

»Vesel je bil, družaben, pri njem je bilo maše hitro konec,« pravi Jelca Klančnik, ki bo spomine na Jakoba Aljaža tudi napisala za Planinski vestnik. »Njegovi nasveti so bili vedno dobri in koristni, vedno pa je pravil: jaz sem hud mož. Pa ni bil prav nič hud, to so vedeli vsi domačini, ki so ga imeli neizmerno radi.«

Kos kruha in jabolko

»Najraje nam je pripovedoval o planinah, planinkah, gorskem cvetju in živalih,« se Aljaža spominja Neža Peternel-Štrithova iz Mojstrane. »Ponavadi nam je govoril, da bomo morali v planine, in dobro se spominjam daljnogleda, ki ga je pritrtil na okno in tako je — kadar se mu je zahotelo, in zahotelo se mu je velikokrat — pogledal skozi leče na njegov Triglav. Tudi mi smo morali gledati skozenj, a otroci kot otroci. Daljnogled smo sploh videli prvič, če pa smo že ujeli pogled, smo videli same skale. Bil je

Ana Tilešova

Neža Štrithova

nad vse vesel, ko smo vneto pritrjevali, da smo videli Triglav.

Med vojno je sem in tja poklical koga izmed nas, ga pobaral, čigav je, nato pa mu stisnil v roke kos kruha in jabolko. Nekateri smo bili revni in velikokrat je nas, mojstranske otroke, poklical v šolo in nam dal kruha. Dober je bil in za vse življenje sem si zapomnila 4. maj leta 1927, ko je umrl ta plemeniti Slovenec.«

D. Sedej

Pri Kmetijski zadrugi Bled nad urejanjem pašnikov bedi pospeševalec Jože Zabret (na desni), z buldožerjem pa dela Gorenjčev delavec Ibko Kovačević.

Urejanje selskega, ribenskega in bodeškega pašnika Ob Savi bodo spet pasli

Ob Savi Bohinjki, na pašnikih pod vasmí Selo, Ribno in Bodešče, so nekdanj pasli, zadnja desetletja pa ne več — Na sodoben način zdaj urejajo pašnike, ki bodo krepka spodbuda za tamkajšnjo živinorejo — Ob Savi bodo uredili 87 hektarov pašnikov, kmalu bodo začeli na Homu v Zasipu, nakar bo na vrsti belska planina

Grmovje, jelša, vrba in sem ter tja kakšna smreka so zarasli pašniki na desnem bregu Save Bohinjke pod vasmí Selo, Ribno in Bodešče. Nekdanj so kmetje tam pasli živino, zadnja desetletja ne več. Malce manj se je zarasel selski

pašnik, bolj ribenski in bodeški. Razlogov za opuščanja pašnikov ne kaže ponavljati, saj so bili podobni kot drugod na Slovenskem. Dodati morda velja, da je hitrejši zaraščeni ribenskega in bodeškega pašnika botrovalo tudi dejstvo, da je marsikatera tamkajšnja kmetija med vojno izgubila moža, očeta, sina. Tam mimo je čez Savo vodila partizanska pot na Jelovico in okupatorjev teror je bil hujši. Kmetije, ki so ostale brez krepkih moških rok, so seveda životarile, dokler ni zrasel nov rod.

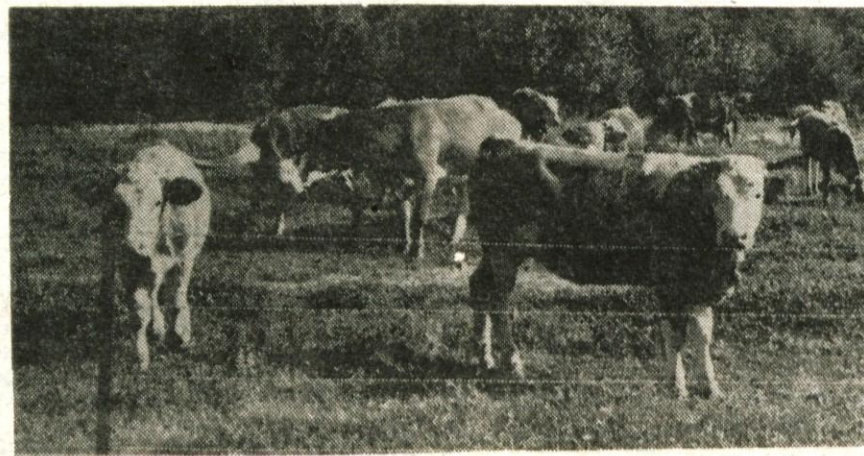
Velik zasuk pa sedaj doživlja pašništvo na Slovenskem nasploh. Sprejet je bil slovenski načrt o ureditvi 6 tisoč hektarov pašnikov na leto, za kar namenjajo denar zemljiško-kmetijske, tudi vodne skupnosti. Kmetijske zadruge, ki skupaj s svojimi kooperanti uresničuj-

jejo ta načrt, dobijo po 60 tisoč dinarjev za ureditev hektara pašnika, ki so ga začeli urejati lani, za hektar pašnika, ki so ga začeli urejati letos, pa po 80 tisoč dinarjev.

V ta okvir sodi tudi urejanje pašnikov, ki jih vodi Kmetijska zadruga Bled. V teku je urejanje selskega, ribenskega in bodeškega pašnika, kjer se bo živina lahko pasla na 87 hektarih, ki bodo kmalu nared. Nato bodo krenili na Hom v Zasipu, kjer jih čaka 41 hektarov pašnikov. Računajo, da bodo denar dobili septembra. Letos pa imajo v načrtu še 42 hektarov pašnikov na belski planini.

Za selski, ribenski in bodeški pašnik so torej dobili še po 60 tisoč dinarjev za hektar, naslednji pa bodo že po 80 tisoč dinarjev.

Če številke pomnožimo, zlahka ugotovimo, da družba daje ogrom-

Na ribenskem pašniku se že pase nekaj krav. Zarasla se je dobra ruša, kakršne kmetje na prodnatem zemljišču niso pričakovali.

Na desnem bregu Save Bohinjke urejajo 87 hektarov selskega, ribenskega in bodeškega pašnika.

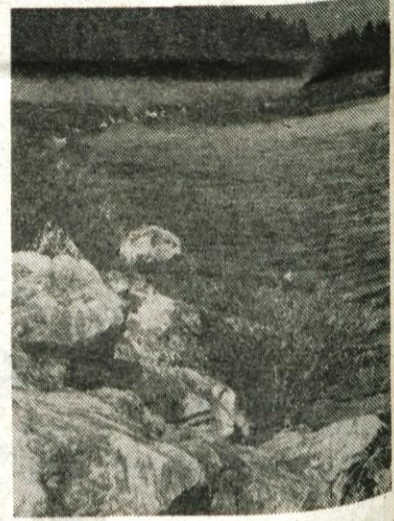
na sredstva za oživetev pašništva. Za ureditev selskega, ribenskega in bodeškega pašnika denimo 5,22 milijonov dinarjev.

Pri Kmetijski zadrugi Bled nad urejanjem pašnikov bedi pospeševalec Jože Zabret, ki pravi, da se bo na nižinskem pašniku ob Savi lahko paslo 240 glav živine, kar pomeni, da bodo kmetje lahko imeli v hlevih 80 glav živine več. Zdjaj imajo 195 glav živine, upoštevati pa je seveda treba, da poleti 90 glav mlade živine ženejo na višinske pašnike. Usposobitev pašnikov ob Savi je tako rekoč edina možnost, da bodo imeli tamkajšnji kmetje več živine.

Nekateri so sprva nezaupljivo opazovali urejanje pašnikov ob Savi. Le kaj bo zraslo na tistem pradu, so dejali. Prvi hektari so že nared, ruša je dobra, celo detelja je vmes. Nezaupljivost usiha.

Buldožer zadnje tedne rije na bodeškem in ribenskem pašniku. Upravlja ga Gorenjčev delavec Ibko Kovačević, ki se je že dobobra izuril in hitro mu gre. Konec meseca bo končal, pašnike bodo ozelenili še letos.

Pomagali so seveda tudi kmetje, ki pri urejanju pašnikov s prostovoljnimi delom prispevajo 20 odstotkov denarne vrednosti ureditve pašnikov. Drugače povedano — okoli 8 delovnih ur na glavo živine. Združeni so v pašne skupnosti, ki bodo kasneje skrbele za pašnike. Za vse kmete bo na pašnikih dovolj prostora, pravi Jože Zabret. Seveda pa v pašnih skupnostih veljajo pravila, vsak član mora opraviti določeno število

Za ureditev brežine od ribenskega do bodeškega mostu je vodna skupnost Gorenjske namenila 10 milijonov dinarjev, zavarovali jo bodo kot so jo že od ribenskega mostu navzgor (na sliki).

delovnih ur, da ima njegova živina vstop na pašnik. Pravila torej, ki v pašnih skupnostih veljajo že od nekdanj.

Ker vodni tok Save Bohinjke spodjeda prav desno brežino, včasih tudi poplavlja, bo treba pašnike seveda zavarovati. Za ureditev brežine je na prošnjo Kmetijske zadruge Bled vodna skupnost Gorenjske namenila 10 milijonov dinarjev, zavarovali bodo lahko breg od ribenskega do bodeškega mostu, kakor so ga že od ribenskega mostu nazgor.

M. Volčjak

Pri poseku malovrednega lesa so pomagali kmetje, z buldožerjem pa odstranijo grmovje in podrast, splanirano zemljišče pa nato ozelenijo.

MERCATOR — KMETIJSKO ŽIVILSKI KOMBINAT GORENJSKE

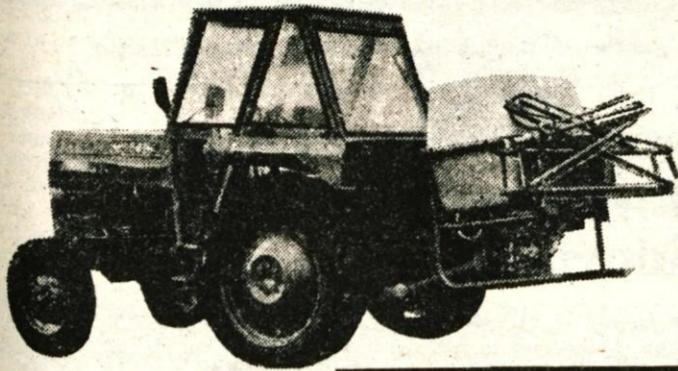
TOZD »AGROMEHANIKA«

Kranj, Hrastje 52 a, Slovenija, Jugoslavija

Generalni zastopnik TOMO VINKOVIČ, Bjelovar za območje Slovenije in generalni zastopnik IMT Beograd za področje zapadnega dela Slovenije

Na sejmu razstavljamo in prodajamo lastne stroje škropilnega programa, predsetvene stroje in drugo.

Na razpolago vam bodo tudi stroji drugih jugoslovan-skih proizvajalcev.

Program
IMT Beograd

traktorji IMT 539
IMT 542
IMT 560
IMT 577
IMT 577 DV
IMT 5136
vse s priključki

Program
Tomo Vinkovič
Bjelovar
transporter TV 1518
traktor TV 420
TV 523
TV 732
TV 732 S
vse s priključki

**DOBAVA TAKOJ, TOVARNIŠKE
CENE, SERVIS, NADOMESTNI DELI**

Informacije in sprejem naročil na sejmu in v poslovnih servisnih centrih AGROMEHANIKE.

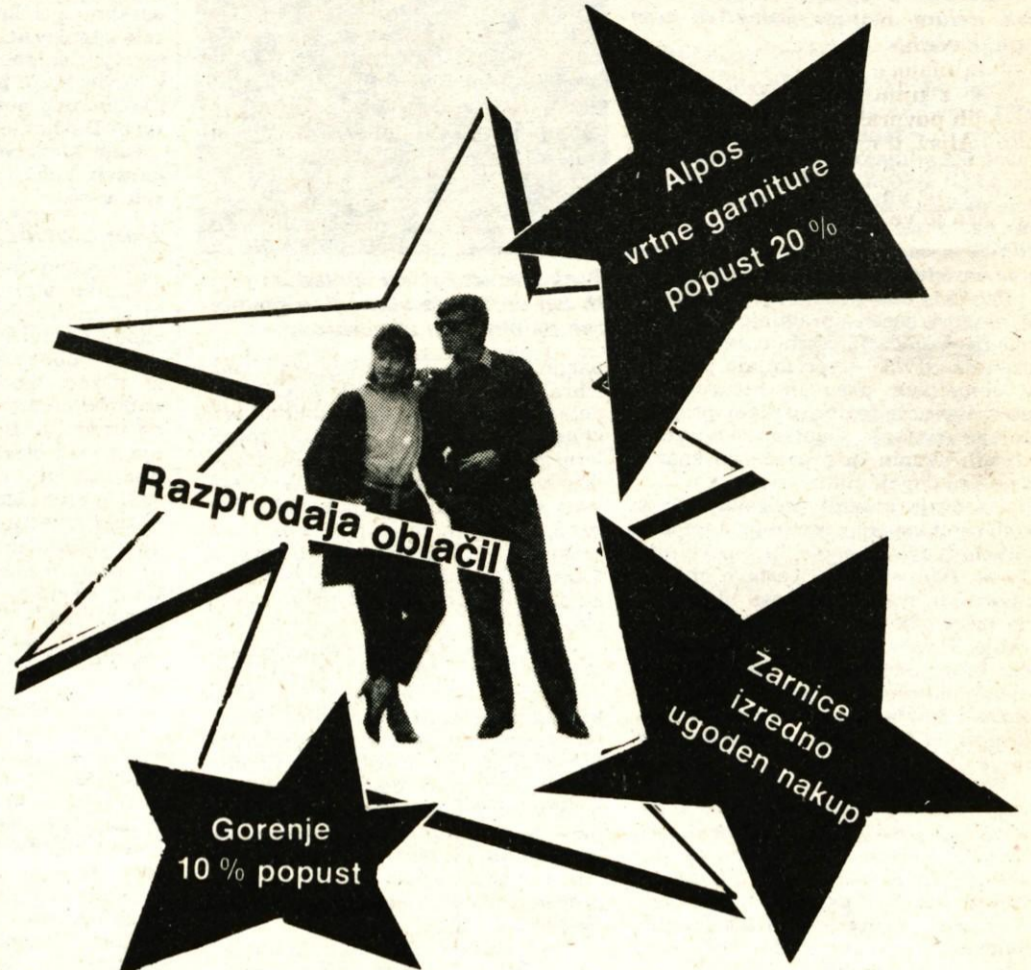
PSC Hrastje, tel. (064) 23-485, 24-372, 23-059
PSC Maribor, tel. (062) 38-980, 38-861

Telefon na sejmu 26-074

nama
SKOPJA LOKA

na GORENJSKEM SEJMU od 9. do 19. avgusta v hali A nudi:

- pohištvo
- belo tehniko
- električno ročno orodje (Bleck and Decker in Iskra: verižne žage, obličji in drugo)
- oblačila
- male gospodinjske aparate

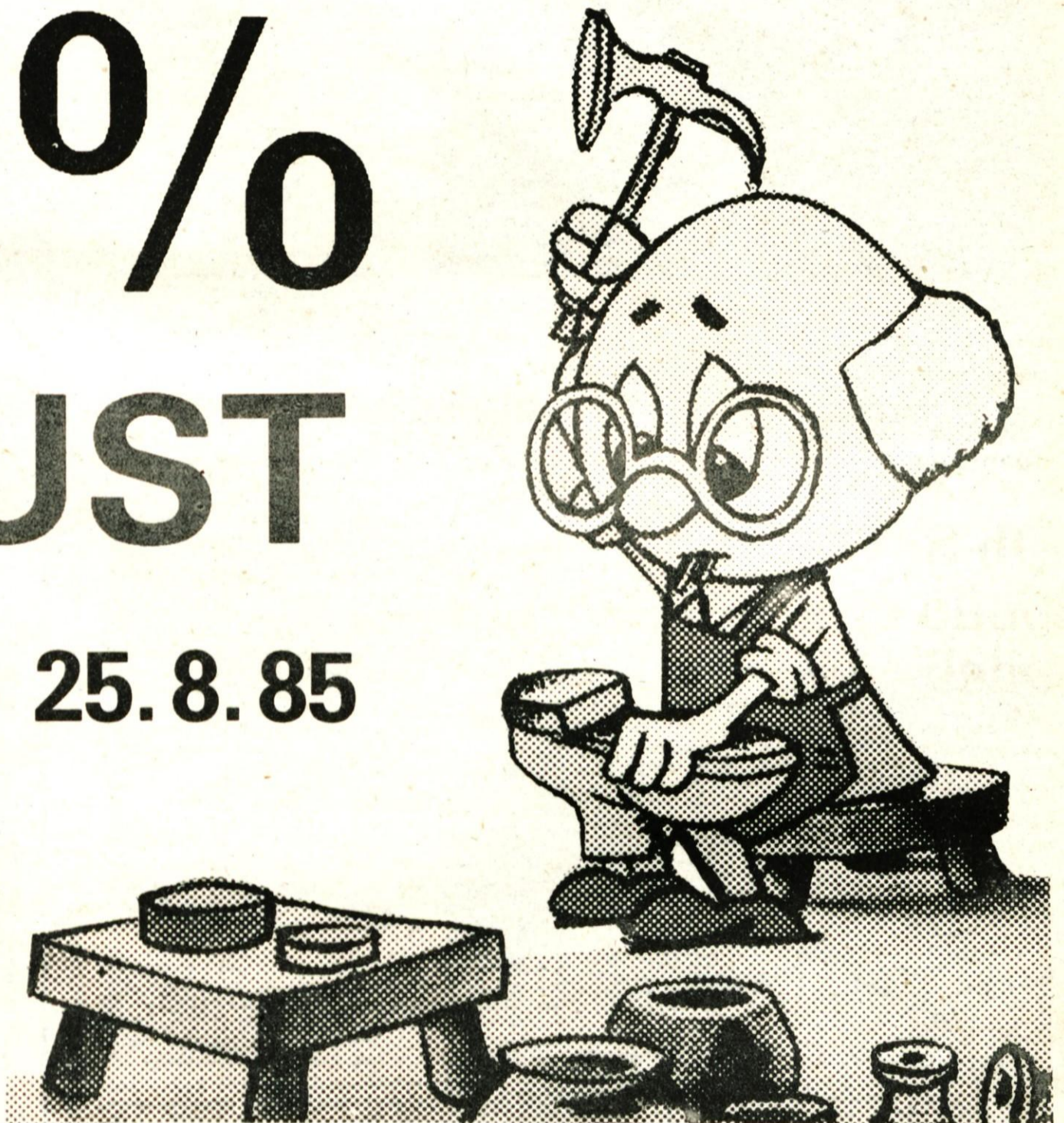

**UGODNE CENE — POPUSTI — BREZPLAČNA
DOSTAVA**

30 %

POPUST

od 10.8. do 25.8.85

Starešina Dragoljub Mejeskovič: »Z delom svojega kolektiva sem zadovoljen.«

15. avgusta praznujejo graničarji Majhen, a deloven kolektiv

Graničarji v enoti Dragoljuba Mejeskoviča vsak dan izpolnjujejo številne zahtevne naloge — Varovanje meje je njihova prva skrb — Ob prostem času ne le šport, ampak tudi delo na vrtu in v hlevu

Vsak graničar mora znati opazovati, kaj se dogaja ob meji, o razmerah pa obvestiti starešine.

V četrtek, 15. avgusta, bodo pripadniki obmejnih enot naše armade slavili svoj praznik. Vsako leto se namreč spominjajo tega dne 1944. leta, ko so po sklepu nacionalnega komiteja narodne osvoboditve Jugoslavije in na ukaz vrhovnega poveljnika NOVJ tovariša Tita us'anovili Korpus narodne obrambe Jugoslavije.

Podobne naloge kot so jih izvrševali njegovi borci, opravljajo tudi današnji graničarji. Skrbijo za zaščito ozemlja SFRJ — spremljajo položaj v obmejnem pasu in kontrolirajo uresničevanje režima v njem, preprečujejo vrinjanje diverzantsko-terističnih skupin in pravočasno sporočajo vsa dogajanja na meji.

»Letošnji praznik pričakujemo s solidnimi uspehi,« ocenjuje starešina Nikola Kužet iz enote, ki ji poveljuje Jovan Ivič. »Celotna sestava enotno razumeva svoje obveznosti in je stalno pripravljena za njihovo izpolnjevanje. Seveda jih ne bi mogla uresničiti brez sodelovanja s službami, ki delajo na meji, ali brez stikov s člani raznih družbenih organizacij in vseh drugih, ki bivajo in se gibljejo blizu meje.«

Povezanost z njimi bo prišla do izraza tudi ob prazniku, ko jih bodo povabili na svečanosti po karavlah in jih pobliže seznanili s tamkajšnjim življenjem. Kulturna, športna in družabna srečanja pa bodo tudi priložnost za snovanje novih načrtov o sodelovanju med graničarji in okoliškim prebivalstvom.

Karavla v dolini

Pred dnevi smo se ustavili v eni od obmejnih enot, ki prebiva v karavli Matija Verdnik-Tomaž, da bi predstavili prizadevanja njenih pripadnikov

Tudi ob košni trave se utrdi telo in razvedri duh.

kom v času, ko nimajo drugih dolžnosti.

»Naše naloge,« naglašja vodja oddelka Mustafa Tahiri iz Tetova, »so posebno pri kontroli državne meje zelo odgovorne. Ob nepredvidenih situacijah se posvetujemo z vodstvom karavle, zlasti ponoči pa nam je v veliko pomoč pes Lenjir, za katerega skrbi Duško Sebez.

Raje kot v veliko vojašnici sem v karavli. Veliko smo v prirodi, ki mi je zelo všeč.«

Doma pridelana hrana

Ne samo med rednimi obhodi k meji, tudi v prostem času so Mustafa in vrstniki veliko v naravi. Če bi ob vhodu ne stal stražar, bi človek sploh ne imel občutka, da je prišel v karavlo. Okoli lepo urejene stavbe je namreč prostorno dvorišče s klopni na travi, nedaleč stran je velik zelenjavni vrt, ob njem se razteza sadovnjak, za njim pa stojijo hlevi. No, in tudi športno igrišče ne manjka!

Med ogledom malce nevsakdanjega bivališča za vojaške razmere smo se najprej srečali z Muhamedom Čauševićem iz Maglaja, Jovom Vasiljevičem iz Lukavca in Feridom Omičem iz Gradačice, ki so izkoristili jutranjo roso za košenje travnika. Približno poldrugo tono sena so spravili po prvem košenju, sedaj pa ga bodo nekaj manj.

»Na vrtu je vsak dan kaj početi,« so povedali v en glas. »Če nismo v sadovnjaku, je delo z gredami, kjer pridelamo vse od solate in čebule do krompirja. To jemljejo kot razvedrilo, sicer pa se včasih pozabavamo tudi drugače, ko odidemo v ta ali oni bližnji kraj.«

Pred hlevom smo spoznali Stepana Periškića iz Sombora, kateremu sta ta dan pomagala Marjan Vrbanič iz Križevcev in Zlatko Vodanović iz Opuzena. »Reje svinj sem vaje od doma,« je povedal Stepan, »zato mi ni težko pri tem opravilu. Rad prispevam k skupnim naporom za varčevanje. Veliko denarja prihranimo, ker nam ni treba kupovati svinjine.«

V malem, a delovnem graničarskem kolektivu še z marsičem zmanjšujejo stroške. Ob našem obisku so se Zvonko Štefanec iz Ljutomer, Sefedin Abdulahi iz Kumanova in Zdravko Kramberger iz Lenarta, ki sicer niso gradbeniki po poklicu, lotili postavljanja škarpe za svinjakom. Mimogrede so dejali, da so si dobri tovariši tako pri delu kot igri, največkrat z žogo.

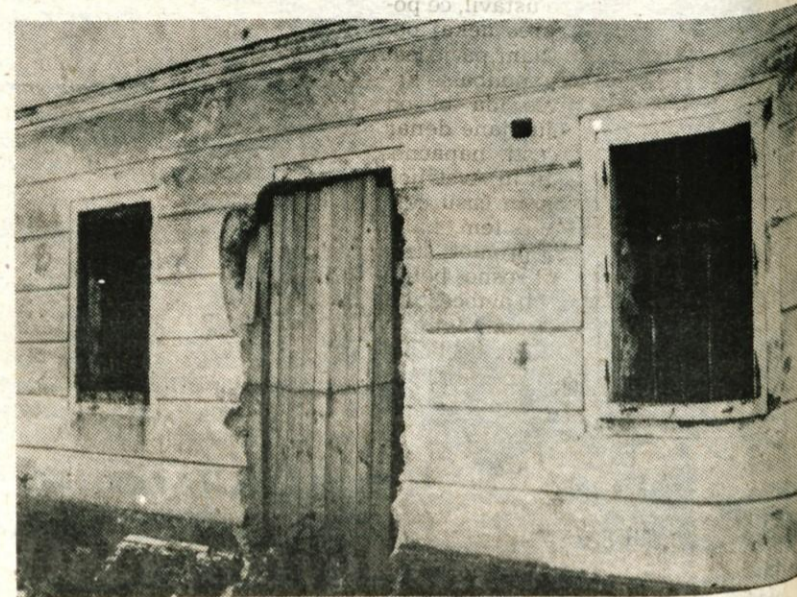
Seveda graničarji kujejo prijateljske vezi tudi zunaj karavle. Z mladinci iz okolice se pogosto srečujejo na športnih tekmovanjih, vsako leto se udeležujejo planinskega pohoda v Karavanke, njihovi gostje so večkrat člani borčevske organizacije, obiskujejo okoliške delovne organizacije ter sodelujejo na prireditvah v kraju.

Besedilo in slike:
Stojan Saje

Čprav niso gradbeniki po poklicu, bodo sami postavili škarpo.

Nečastne podbreške razglednice Luknje v strehah, razpoke v zidovih

Stavba s številko 56, kjer domuje uprava krajevne skupnosti, je v pritličju ostala brez oken in vrat.

Podbrezje — Prebivalci krajevne skupnosti Podbrezje so se konec junija 1980. leta z referendumom izrekli za uvedbo krajevnega samoprispevka, ki se bo končal prihodnji mesec. Načrtovali so, da bodo zbrani denar vložili v razširitev pokopališča, prenovo kulturnega doma, organiziranje otroškega vrta, napeljavo kanalizacije, asfaltiranje krajevnih cest in ureditev športnega igrišča.

Smel program, bi lahko rekli, še posebno za tako malo krajevno skupnost! Mnogi krajanji pa so že ob njegovi predstavitvi menili, da ga ne bo lahko uresničiti. Da so imeli kar prav, kaže položaj ob izteku samoprispevka; nekatere naloge je bilo namreč treba nekoliko spreminiti, nekatere cilje pa tudi opustiti.

Uresničevanje referendumskega programa v Podbrezjah smo že predstavili v pogovorih s krajevnimi funkcionarji. Sami so povedali, da so največ sredstev namenili za asfalt, zato ne kaže ponavljati že znanih stvari. Manj znane pa so nekatere podobe kraja, v katerih se niti najmanj ne odseva splošni napredek.

Prva nečastna podbreška razglednica je kulturni dom, katerega streha razpada in terja čimprejšnjo prenovo. Krovskih del bi se najbrž kazalo lotiti pred pleskanjem notranjosti in ureditvijo športne garde robe v kleti. Ker je šla prenova v obratni smeri, bo škoda verjetno še večja. Predvsem pa bi kazalo izrabiti dom za dejavnost, kateri je namenjen; po bivanju mladincev in športnikov v njem so okrog doma le sledi, ki nimajo nič skupnega s kulturo.

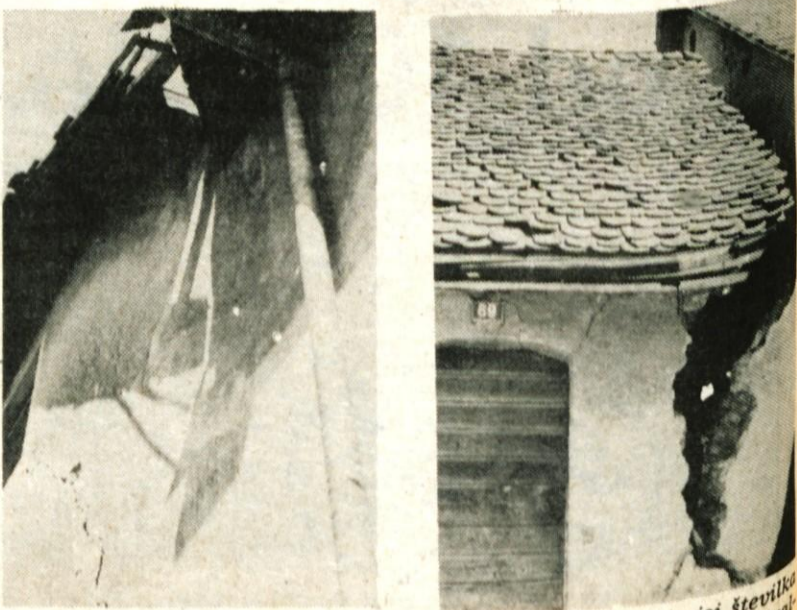
Druga neurejena stavba, katere ureditev pa ni zajeta v referendumski program, je dom krajevne skupnosti. Njeni pritlični prostori so brez oken in vrat že debelo leto. Krajanji vedo, da so bili namenjeni gostinskemu lokalu, kar se je izjalovilo. Ni pa jim znano, kdaj in kako bodo ti prostori dobili vsaj lepši izgled, če ne tudi uporabne vrednosti. Razen tega dom nemo kliče po novi strehi, za katero je material že nekaj časa pripravljen.

Med stavbami, ki niso kraju v ponos, je tudi hiša s številko 69. Dolgo je brez lastnika, zato je že skoraj propadla. Letošnja zima jo je tako močno načela, da se je zrušila ena od zunanjih sten in se naslonila na pročelje sosednje hiše. In v taki podrtiji, ki lahko vsak čas zgrmna na kup, prebiva celo človek!

Na luknje v strehah in razpoke v zidovih so opozorili prebivalci, ki jih motijo take podobe. Našteli so še več drugih slabosti, na primer divja odlagališča odpadkov in gozdu ali kar ob cesti, nevdrževani pot v Graben in k Trnovcu pa tamkajšnji razpadajoči omet.

V bodoče torej čaka Podbrežane še veliko nalog. O njihovem uresničevanju bodo najbrž morali razmisliti že pred sestavo plana razvoja v prihodnjem srednjeročnem obdobju pa tudi v pripravah na volitve.

(S)

Nad hišo številko 70, ki jo nosi dom kulture, so vidne razpoke v zidu in luknje v strehi.

Tale podrtija, na njej vstaja številka 69, nima lastnika, ima pa prebivalca. Foto: S. Saje

PRAVNIK SVETUJE

ODŠKODNINSKA ODGOVORNOST N. N. iz Kranja

Zaradi vaše želje po anonimnosti povzemamo le bistveno vsebino vašega pisma. V zdravstvenem zavodu so pri vas opravili medicinski poseg, ki pa proti vašemu pričakovanju ni prinesel nikakršnega uspeha. Mnenja ste, da je vaše zdravstveno stanje od tega trenutka dalje še slabše. Zanima vas, kako je z odgovornostjo zdravnika v tem primeru.

Odgovor: V vašem primeru zdravnik ne bi mogel biti odškodninsko odgovoren, temveč kvečjemu zdravstveni zavod. Za odgovornost pa je pomembno predvsem to, ali je zdravnik opravil medicinski poseg strokovno in pravilno. Odškodninsko odgovornost bi bilo mogoče ugotoviti le, če bi uspeli dokazati, da je zdravnik opravil zdravstveni poseg v nasprotju s pravili medicinske znanosti. Če se boste odločili za tožbo, se bo to dokazovalo predvsem z izvedenci in tudi z drugimi dokazi.

KRAJA GOZDNEGA LESA B. L. iz Cerkelj

V vašem gozdu vam nekdo krade les. To bi radi preprečili, saj storilec podira predvsem mlajša debla, ki jih verjetno uporablja za kurjavo. Zanima vas tudi, ali je kraja gozdnega lesa ne glede na količino res kaznivo dejanje.

Odgovor: Predlagamo, da o kraji obvestite miličnike, ki bodo poizkušali izslediti storilca. Kraja gozdnega lesa je kaznivo dejanje tedaj, ko meri količina portega lesa več kot en kubični meter, sicer pa je prekršek.

IZVENZAKONSKA SKUPNOST Ž. V. iz Kamnika

Šest let je minilo, odkar ste se odselili od žene. Sedaj živite že pet let z drugo žensko. Ustvarili ste si nov dom in z ženo nimate nobenih stikov več. Zanima vas, kako je z izvenzakonsko skupnostjo v vašem primeru, predvsem zaradi dedovanja. Ne želite namreč, da bi premoženje, ki ste ga ustvarili v teh petih letih, dedovala vaša žena, s katero nimate nič več skupnega.

Odgovor: Moramo reči, da imate z ženo še vedno nekaj skupnega, to je zakonsko zvezo. Prav ta veljavna in trajajoča zakonska zveza pa je tudi »ovira«, da bi zvezo s sedanjo žensko pri dedovanju lahko smatrali kot izvenzakonsko zvezo. Po zakonu o dedovanju moški in ženska ne moreta dedovati po drugem, če so podane okoliščine, zaradi katerih bi bila morebitna zakonska zveza med tema osebama neveljavna in se zato takšna zveza ne smatra za izvenzakonsko skupnost. V vašem primeru je ta okoliščina že sklenjena in še trajajoča zakonska zveza.

VZDRŽEVANJE STANOVANJA L. D. iz Trziča

Zanima vas, kako se določa, kaj je pri vzdrževanju stanovanja dolžan plačati stanovalec kljub plačevanju najemnine in katera vzdrževalna dela se plačajo iz najemnine.

Odgovor: To je določeno v Pravilniku o minimalnih tehničnih pogojih in drugih normativih ter standardih za vzdrževanje stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni lastni (Ur. l. SRS št. 25/81). V tem pravilniku je določeno, katera dela vzdrževanja se zagotavljajo iz stanarin in katera dela je dolžan plačati imetnik stanovanjske pravice oz. najemnik. Zaradi obširnosti teh del jih, žal, ne moremo objaviti v okviru te rubrike in vam predlagamo, da si preskrbite navedeni Uradni list.

NAPREDEK DOMŽALE vas vabi, da jih obiščete v njihovem salonu na gorenjskem sejmu. Imajo bogato izbiro sobnega in kuhinjskega pohištva, bele tehnike, televizijskih in radijskih sprejemnikov ter glasbil. Za vso belo tehniko dajejo 10 odstotkov popusta na maloprodajno ceno. Kupljeno blago vam brezplačno dostavijo do 60 km in opravijo tudi montažo, razen kuhinj.

Povabljeni ste na večerjo. Prijatelj vam je aperitiv postregel v ličnih 'frakelnih'. Ob pogledu na lepe krožnike in posodo vam je zastal dih. Odgovor je preprost — navdušil vas je dekorativni tisk na 'frakelnih', krožnikih in posodi. SITOTISK Jože Velikanja iz Kranja je »kriv« za vaše navdušenje.

Končno kompletna traktorska ponudba

Za kmetovalce bo na gorenjskem sejmu najbolj privlačen razstaveni prostor SAVE-COMMERCA iz Kranja. Ponujajo namreč popolno traktorsko ponudbo — od gum in zračnic za vse tipe traktorjev do različnih traktorskih priključkov.

Poleg tega je tu še ugoden nakup gum za osebne avtomobile, in kolesa ter ugoden nakup raznega tehničnega blaga. Za mrzle zimske večere so po ugodni ceni na voljo tudi termoforji.

Bliža se šolsko leto in z njim velike in male skrbi. Reševati vam jih pomaga tudi Katarina Markič iz Tržiča, ki s šolskimi copati obuje vašega šolarja. Med pestro ponudbo pa lahko izberete tudi copate za vaše udobje.

Dan je prekratek za vsa opravila, ki vas čakajo. Obdelati morate les, brusiti omet, odstraniti barvo, očistiti parket in grobo obdelati kanozerijo. V pomoč vam bo UNIVERZALNA BRUSILNA PLOŠČA, idealno nadomestilo za smirkov papir. Po ugodni ceni jo lahko kupite v Metalki, Merkurju in Chemu. Vse informacije daje proizvajalec F. Burnik iz Kranja po telefonu (telefonska številka 34-428).

IVAN TOMAŽINČIČ
Predelovanje zdravilnih zelišč
DOBROVA 24/b
66 310 Izola
Prodajalna Tavžentroža predstavlja

Po napornem delovnem dnevu sta utrujeni in čutite bolečine v nogah. Sezite po izdelku, ki vam ga ponuja Tavžentroža, prodajalna zdravilnih zelišč in zeliščnih izdelkov iz Izole.

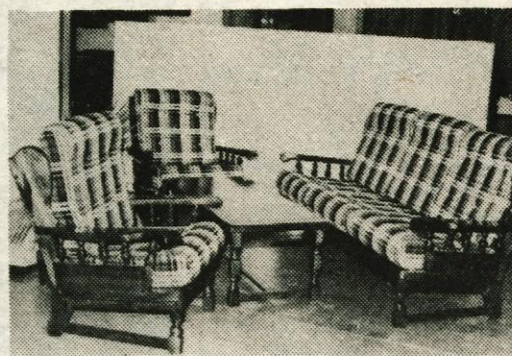
NOGIN je sestavljen iz več vrst zdravilnih zelišč in eteričnih olj. Pospešuje cirkulacijo krvi v nogah — od stopal do kolen, pomaga pri bolečinah v nogah, je proti akcemom in glivičnemu obolenju med prsti, pomaga pa tudi proti potnjenju nog.

Za dobro počutje in zdravje pa so vam na voljo še čajne mešanice, zeliščne kapljice in različni izdelki iz zdravilnih zelišč.

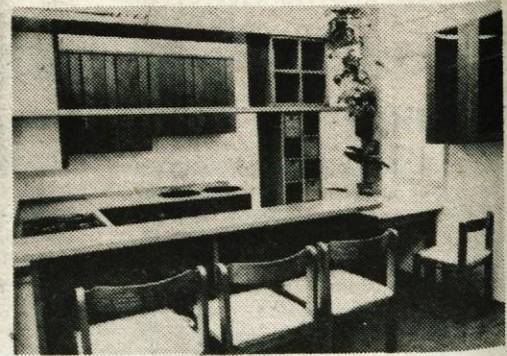
Po želji vam izdelke pošljejo tudi po pošti po povzetju.

Dopustniški dnevi se počasi iztekajo, spomini na morje, domače vino in dobro ribo so še sveži. Naša stara znanca DROGA PORTOROŽ — TOZD RIBA iz Izole pa nas s svojo ponudbo popelje v svet ribjih specialitet, pa čeprav daleč proč od jadranske obale. Okusno pripravljene lignji, osličji, škarjane, skuše in sardelice, poleg pa domače vino Malvazija in Refoš nam pričarajo pravo vzdušje iz gostilnice ob obali. Prijetno presenečenje imajo tudi za sladokusce — školjke dagnje. Ob zvokih glasbe vam bodo prijazni Primorci postregli z jedačo in pijačo primerno za vsak žep.

Sedežna garnitura

Kuhinja

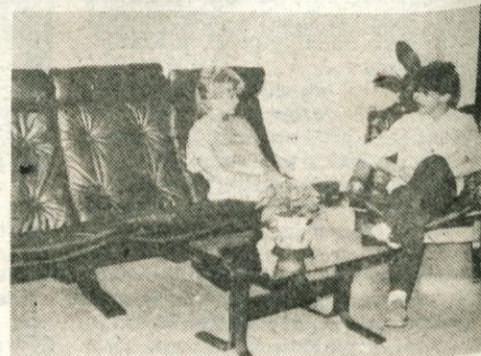
LIPA Ajdovščina odprla salon pohištva v Kranju

Gorenjska je bogatejša za lično opremljen salon pohištva. Na Gorenjskem sejmu v Kranju ima namreč svoj razstaveni paviljon tudi Tovarna pohištva LIPA iz Ajdovščine.

Široka ponudba kuhinj, dnevnih sob in udobnih sedežnih garnitur, predvsem pa visoka kvaliteta njihovih proizvodov privlačijo še tako zahtevnega kupca. Pri nakupu kuhinje vas čaka presenečenje. Le-te so zavarovane za dve leti proti vsem vrstam nesreč. Če ste se odločili za nakup, je dobavni rok od trideset do devetdeset dni, kajti zalog nimajo. Pohištvo vam brezplačno pripeljejo do 100 km iz Kranja.

Kvaliteta njihovega pohištva jim je omogočila tudi prodor na zahtevno tuje tržišče. Pohvalijo se lahko z 50-odstotnim izvozom proizvodnje, predvsem v zahodne države.

Tovarna pohištva LIPA iz Ajdovščine vas vabi, da jih obiščete v njihovem stalnem prostoru na Gorenjskem sejmu. Nakup njihovega pohištva je dober nakup!

Usnjena garnitura

lesnina

Lesnina-pohištvo Kranj, Primskovo razstavlja in prodaja na sejmu v Kranju

Pohištvo MOBY je sestavljivo in se lahko uporabi kot otroška soba, dnevna soba, predsoba in spalnica. To pohištvo je prejelo na sejmu v Beogradu priznanje »srebrni ključ«. Je izdelek TOZD Lesnina, Ljutomer.

Poleg sejma obiščite še prenovljeni salon pohištva na Primskovem v Kranju in salon pohištva na Jesenicah. Povsod boste prijazno in strokovno postreženi.

Lesnina V Kranju vam poleg gradbenega materiala, žaganega lesa, stavbnega pohištva na mednarodnem sejmu v Kranju od 9. do 19. 08. 85 nudi ugoden nakup:

hrastovih parafiniranih sodov v velikosti od 35 l do 270 l
hrastove cvetličnjake 40 l
hrastove kadice

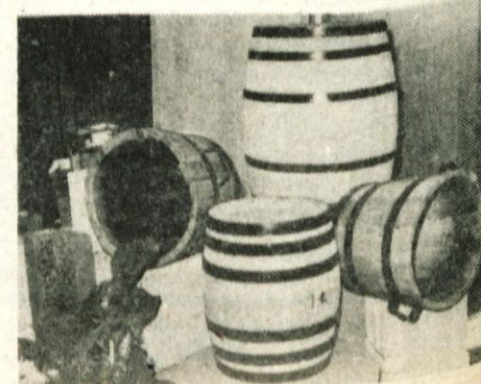
IZKORISTITE UGODEN NAKUP

Informacije lahko dobite tudi v prodajalni na Primskovem-tel. 26-076

del. čas pond. sredo, petek od 7.00—17.00
torek, četrtek od 7.00—14.00
sobota od 7.00—12.00

lesnina
KRANJ

Ste se odločili za nakup novega avtomobila, počitniške priklovice, dostavnega vozila, dnevne sobe, sedežne garniture, spalnice ali bele tehnike? Vas privlači potrošniški kredit na sejmju, brezplačna montaža, razen kuhinj, in dostava?

Obiščite paviljon MURKA in ne bo vam žal!

Vam v kadi rado spodrsne, vam iz rok uide tetrapak? Vas pri vrtnanju moti prah? Vaših skrbi in nejevolje je konec. Za to je poskrbel **Roman Markič iz Nakla** s svojimi kovinskimi in plastičnimi izdelki. Metulji za kopalno kad, držala za tetrapak in lovilci prahu so izdelki, ki vračajo dobro voljo.

ČZP Kmečki glas ponuja bralcem nekaj knjižnih novosti: Varstvo sadnega drevja, Med — zdravilo, živilo, sladilo, Brezalkoholni napitki in V sadnem vrtu. V kmečki knjižni zbirki je mnogo branja za dolge večere, kup nasvetov in zanimivosti pa ponuja knjižna zbirka Moj mali svet. Priporočajo vam zanimivo branje v reviji Moj mali svet in Sodobno kmetijstvo ter tednik Kmečki glas.

Želite nekaj posebnega, enkratnega? Želja ni neuresničljiva. Obiskati morate le

Zlatarstvo Zidarič v Trziču. Zlate in srebrne verižice, zaplestnice za vsak okus, prstan po meri pa še po ugodni ceni dobite tudi na sejmju ali vsak dan med 8.30 in 12. uro ter med 14. in 17. uro v lokalu v Trziču.

Avtomat tuš je novost na našem tržišču. Vgradimo ga v kopalnice hotelov, bolnišnic, zasebnih sob, uporabimo za zalivanje vrta, negovanje travnih površin, pranje avtomobila in drugih strojev. S preprostim pritiskom na ročico Avtomat tuša omogočimo maksimalen izkoristek pri porabi vode (manjši ali večji pretok). Ko ročico popustimo, se prekinet dotok vode. Avtomat tuš je na voljo v več pastelnih barvah. Nakup ne predstavlja večjega izdatka za kupca, ampak le-temu omogoča še 40-odstotni prihranek vode in s tem tudi drugih energetskih izdatkov. Priporoča ga proizvajalec **Ivan in Franc Obaha, Predelava plastičnih mas, Vižmarska pot 44, Ljubljana-Sentvid.**

Če boste obiskali Gorenjski sejem, se ustavite tudi na velikem razstavnem prostoru **Merkurja iz Kranja**, kjer boste našli pestro ponudbo najrazličnejšega blaga, ki ga Merkur vodi v svojih zalogah.

Zlasti bi vas radi opozorili na izdelek bele tehnike, male gospodinjske strojčke, ročno in električno orodje, trajnožarne peči za centralno ogrevanje, bojlerje, kompresorje, varilne aparate in še marsikaj iz velike ponudbe.

Na **Merkurjevem** razstavnem prostoru si lahko ogledate tudi demonstracijo Siporex zidanih blokov in izolacijskih plošč ter bitumenske skodle Izolirke Ljubljana. Če k temu dodamo še akcijsko prodajo novih premazov tovarne JUB in ročnega orodja Uniorja iz Zreč, potem obiska merkurjevega razstavnega prostora na Gorenjskem sejmju na kaže zamuditi.

Želite hladnejše dni preživeti v novih oblačilih? Bogata izbira usnjenih jaken, moških in ženskih hlač, kostimov ter kril vam to omogoča. **Krojaštvo usnjenih izdelkov po meri in konfekciji Herman Kokol** ustrezno vsaki vaši želji.

Univerzalni kovinski regali UNIKO so uporabni v vsaki zasebni obrti, delovni organizaciji in gospodinjstvu. Njihova montaža je hitra in nezahtevna. Dobite jih v pečno lakirani zeleni, rjavi, rdeči in oranžni barvi. **UNIKO — Kovinska industrija iz Ljubljane** vam regale montira in izdelava v zelenih dimenzijah.

Na tržišču sta dva nova izdelka **JUB-a**, kemične industrije iz Dola pri Ljubljani. 100% akrilni lesni premaz **Lesakril** je za naraven izgled lesa in njegovo zaščito. Premaz je po 652 din, je brez neprijetnega vonja in neškodljiv za zdravje. Za 497 din pa dobite **Jubocid** proti plesni na zidu. Proizvoda vam ponuja Merkur na svojem razstavnem prostoru.

VEČERNI ZABAVNI PROGRAM NA NOvem, VEČJEM POKRITEM ZABAVIŠČNEM PROSTORU

vsak dan od 19. do 24. ure, v soboto od 19. do 1. ure.

Zabavali vas bodo:

danes zvečer
sreda, 14. 8.

ČUDEŽNA POLJA
ansambel **TONETA HORVATA**

četrtek, 15. 8.
petek, 16. 8.

OBVEZNA SMER GORENJSKI

sobota, 17. 8.

in **SONJA GABRŠČEK APOKALIPSA**
in **STANE VIDMAR**
ansambel **VIKIJA AŠIČA**

nedelja, 18. 8.

ponedeljek, 19. 8.

OGLARJI

Vsako popoldne pa vas bo zabaval narodnozabavni ansambel.

DO TERMAL Lopare je po svojih proizvodih že znana obiskovalcem sejma. Radiatorji **TKM** za centralno gretje za eno- in dvocevni sistem gretja, elektro radiatorji, kolektorji za sončno energijo so izdelki, ki zagotavljajo kakovost. Po ugodni ceni ponudijo nov proizvod — elektro radiator z manjšo porabo energije in garancijo treh let. Proizvode si lahko ogledate v **Metalki, Merkurju** in **Kovinotehni**. Tehnične informacije dobite pri **IMOS INŽENIRINGU** v Ljubljani ali po telefonu (številka 075/637-145).

Na Gorenjskem se marsikdo lahko pohvali z ličnimi talnimi ploščami in stojali za kolesa iz umetnega kamna. Tudi mnoge hiše krasi »cokla« iz umetnega kamna. Zdaj je priložnost, da postane vaša hiša in njena okolica še lepša. **Viktor Nemeč iz Domžal** vam po želji in ugodni ceni naredi izdelke iz umetnega kamna in jih tudi montira. Informacije dobite na razstavnem prostoru v hali **A**, lahko pa tudi na naslov — **Viktor Nemeč, Aškrčeva 35, 61230 Domžale.**

